

สถาบันสินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ (Securities Finance Corporation: SFC) ตอนที่ 1

สินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ (Securities Finance) คือ การให้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นการออกหลักทรัพย์ (Issuance) การจัดจำหน่าย (Distribution) การซื้อขาย (Transaction) และการถือครองหลักทรัพย์ (Holding) ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปอย่างราบรื่น ส่งผลต่อการพัฒนาธุรกิจหลักทรัพย์และตลาดทุนให้เติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยปกติแล้ว การให้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนธุรกิจหลักทรัพย์จะดำเนินการ โดยธนาคาร บริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันการเงินใด ๆ ก็ได้ ดังเช่น ประเทศในแถบยุโรป และสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินเหล่านั้นในบางประเทศ อาทิ ประเทศในแถบทวีปเอเชีย ไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักทรัพย์ และไม่ได้มุ่งเน้นการให้บริการสินเชื่อประเภทนี้ จึงไม่สามารถให้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนธุรกิจหลักทรัพย์ได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้นบางประเทศทางแถบเอเชียที่มีแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจหลักทรัพย์ ว่าเป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะตัว องค์ประกอบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ และตลาดทุนมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีสถาบันการเงินเฉพาะสำหรับรองรับการพัฒนาการของธุรกิจหลักทรัพย์ จากแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้เกิด สถาบันสินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และไทย ตามลำดับ ซึ่งสถาบันพิเศษทั้ง 4 แห่งนี้ ต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ตลอดจนการพัฒนาตลาดทุนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

สถาบันสินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ (Securities Finance Corporation: SFC) เป็นสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจหลักทรัพย์โดยเฉพาะ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจหลักทรัพย์และตลาดทุน โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการระดมทุน (ในรูปของเงินหรือหลักทรัพย์) ทั้งระยะระยะสั้นและระยะยาว และนำมาให้กู้ยืมแก่ผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์ และผู้ลงทุนในหลักทรัพย์ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมทั้งในตลาดแรก และตลาดรอง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีต้นทุนที่ต่ำและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สถาบันสินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ในต่างประเทศ

ญี่ปุ่น Japan Securities Finance Co., Ltd.: JSFC

JSFC จัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกและเริ่มมีบทบาทในปี ค.ศ. 1950 เพื่อช่วยฟื้นฟูตลาดหลักทรัพย์ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พร้อม ๆ กับการนำระบบมาร์จิ้นมาใช้ ทั้งนี้ JSFC จะเป็นผู้ที่ให้สินเชื่อระบบมาร์จิ้น (margin loan financing) และให้บริการยืมหลักทรัพย์ (Stock Lending) แก่บริษัทหลักทรัพย์ โดยส่งเงินหรือหลักทรัพย์ตามความต้องการของบริษัทหลักทรัพย์ไปที่ศูนย์ชำระราคา (Clearing house) เพื่อชำระรายการซื้อ/ขายของนักลงทุนที่เป็นลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์นั้นๆ โดยมีหลักทรัพย์หรือเงินที่ได้รับจากการซื้อ/ขายเป็นหลักประกัน

ต่อมา JSFC ได้พัฒนาธุรกิจหลักทรัพย์อย่างกว้างขวาง และมีการให้สินเชื่ออย่างหลากหลาย เช่น การให้กู้ยืมโดยมีตราสารหนี้เป็นหลักประกัน (Bond Financing) การให้กู้ยืมแก่นักลงทุนเป็นการทั่วไปโดยมีหลักทรัพย์เป็นหลักประกัน (Loan to Investor) การให้ยืมหลักทรัพย์นอกเหนือจากระบบมาร์จิ้น (General Stock Loan) นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2000 ยังได้เริ่มให้บริการเป็นตัวกลางระหว่างผู้ที่ต้องการซื้อหลักทรัพย์ โดยมีสัญญาว่าจะขายคืน และผู้ที่ต้องการขายหลักทรัพย์ โดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน (Securities Repurchase) เป็นต้น

เกาหลี Korea Securities Finance Corporation : KSFC

KSFC จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1955 มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูตลาดหลักทรัพย์ภายหลังสงครามเกาหลี โดยให้กู้ยืมแก่ตลาดหลักทรัพย์ จนกระทั่งในเดือน ธันวาคม ค.ศ. 1971 เริ่มมีการใช้ระบบมาร์จิ้น และ KSFC เป็นผู้ให้สินเชื่อระบบมาร์จิ้น (margin loan financing) และให้บริการยืมหลักทรัพย์ (Stock Lending) กล่าวคือ ให้กู้ยืมเงินและหลักทรัพย์แก่

บริษัทหลักทรัพย์ เพื่อชำระรายการซื้อ/ขายของนักลงทุนที่เป็นลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์นั้น โดยผ่านระบบของศูนย์ชำระราคา (Clearing house) และต่อมาได้พัฒนาธุรกิจไปสู่การให้สินเชื่อในตลาดแรกหลายรูปแบบ เช่น ในเดือน มีนาคม ค.ศ. 1972 ได้เริ่มให้บริการการให้กู้ยืมแก่ผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์โดยมีหลักทรัพย์ที่จัดจำหน่ายเป็นหลักประกัน (Underwriting Loan) ต่อมาในเดือน มกราคม ค.ศ. 1977 มีบริการการให้กู้ยืมแก่กรรมการและพนักงานเพื่อซื้อหลักทรัพย์ขององค์กร (Loan to Employees Stock Ownership Plan : ESOP) และการซื้อ/ขายหลักทรัพย์ โดยมีสัญญาว่าจะขาย/ซื้อคืน (Repurchase Agreement : RP & Reverse RP) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1977 เป็นต้น

ไต้หวัน *Fuh Wah Securities Finance Co., Ltd. : FSFC*

FSFC จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน ปี ค.ศ. 1980 เพื่อฟื้นฟูตลาดหลักทรัพย์ของประเทศภายหลังวิกฤตการณ์น้ำมัน (oil crisis) ซึ่งขณะนั้นมีบริการสินเชื่อระบบมาร์จิ้น เฉพาะให้กู้ยืมเงินด้านเดียวอยู่แล้วโดยการดำเนินงานของธนาคารสามแห่งของไต้หวัน ต่อมาในเดือนมกราคม ค.ศ. 1990 ได้มีการแก้ไขกฎหมายให้บริษัทหลักทรัพย์สามารถให้บริการสินเชื่อระบบมาร์จิ้น โดยการให้กู้ยืมเงินและหลักทรัพย์ได้ และ FSFC ได้รับโอนพอร์ตบัญชีมาร์จิ้นทั้งหมดมาจากธนาคารทั้งสามแห่งเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 1990 เพื่อให้บริการกู้ยืมเงินและหลักทรัพย์

ส่วนในเดือนกันยายนของปีเดียวกันได้มีการแก้ไขให้บริษัทหลักทรัพย์บางแห่งเริ่มได้รับอนุญาตให้สามารถให้บริการสินเชื่อระบบมาร์จิ้น (margin loan financing) และการให้บริการยืมหลักทรัพย์ (Stock Lending) ได้ ขณะเดียวกัน FSFC ก็เริ่มให้บริการสินเชื่อประเภท Margin Loan Refinancing แก่บริษัทหลักทรัพย์ทั่วไปได้ด้วย

จะเห็นได้ว่าการจัดตั้ง SFC ในทั้งสามประเทศนั้น ล้วนจัดตั้งขึ้นภายหลังจากภาวะวิกฤติ ไม่ว่าจะเป็นหลังภาวะสงคราม หรือ หลังภาวะวิกฤติการณ์น้ำมัน และการดำเนินงานในช่วงแรกหรือภารกิจเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการคือการให้บริการมาร์จิ้นโลน สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีสถาบันสินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ให้บริการเช่นเดียวกับ SFC ในต่างประเทศ นั่นคือ บริษัทหลักทรัพย์ เพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ จำกัด แต่จะมีรูปแบบการดำเนินงานอย่างไรนั้นโปรดติดตามได้ในสัปดาห์หน้า